Ne dozvoliti da z ekonomija bude u dr

AMM nastoji da poslovnim ljudima u Crnoj Gori pomogne da budu u kontaktu sa kolegama iz drugih branši, iskusnim domaćim i stranim menadžerima i profesionalcima koji se bave menadžmentom u teoriji i praksi, kako bi unaprijedili menadžerska znanja i vještine.

Asocijacija menadžera Crne Gore (Association of Montenegrin Managers) nastavila je misiju Crnogorske konfederacije menadžera, osnovane 2008. godine, nakon što je 2014. izabrano novo rukovodstvo, upravljačka tijela i promijenjeno ime asocijacije. Cilj AMM je da unaprijedi menadžersku profesiju u Crnoj Gori, što će donijeti multiplikativne koristi kako za menadžere i kompanije u kojima rade, tako i za širu društvenu zajednicu.

AMM postaje prepoznata kao važan subjekt u privrednom životu Crne Gore zahvaljujući specifičnosti pristupa. Kako će se on razvijati?

Raičković: Asocijacija menadžera je poslovna organizacija nove generacije, drugačija od svih drugih koncepata koji su do sada postojali ne samo na teritoriji Crne Gore, već i u jugoistočnoj Evropi. Ono što su ključne stvari su da smo punopravni član Evropske konfederacije menadžera, a uskoro ćemo dobiti mjesto i u Evropskoj menadžerskoj asocijaciji. Mislim da smo u tom pogledu napravili nekoliko bitnih koraka za menadžerski pokret u Crnoj Gori. Postali smo institucija koju uvažavaju i kreatori društvene, ali i ekonomske stvarnosti. Ono što je specifičnost pristupa je što se uključujemo i u one teme koje su ne strogo ekonomske, a često se i pitamo kako razdvojiti ekonomiju i politiku, odnosno evropske integracije, NATO integracije, društvena kretanja, jer mislimo da poslovne organizacije ne mogu da sjede sa strane i čekaju ishod, naročito ne u ovakvim vremenima. Ova godina je veoma bitna za crnogorsku ekonomiju, ali je donekle posmatramo i kao godinu u kojoj postoji opasnostda privreda zbog politike u izbornoj godini ne bude u drugom planu, što ne bismo smjeli dozvoliti.

Ukazati i na šanse i na potrebe

Koliko AMM pomaže da se eliminišu razlike u društvu čije se duboke podjele odražavaju i na privredu?

Raičković: Kriza je svakako uticala da se u menadžerskim i liderskim vještinama promijeni filozofija na individualnom planu, prije svega da se ne posmatraju samo problemi, već i da se traže šanse. Tu smo da ukažemo na sve šanse, ali i na potrebe da se otklone sve one nepravilnosti koje koče razvoj. Suština je da je u Crnoj Gori negativan pristup svemu vidljiv, a to se reflektuje i na preduzeća. Ipak, Asocijacija je uspjela da okupi ljude iz različitih preduzeća, čak i konkurentskih, svjesne toga da ako je neko nekome konkurencija ne znači da mu je neprijatelj. Takođe, Crna Gora nema toliko kapaciteta i tolika znanja da može da ima veliki broj organizacija koje ne sarađuju, a i kao društvo treba konačno da se odmorimo od velikog broja podjela, a koje sve otežavaju.

Kakvim ocjenjujete položaj privrede u društvu i spremnost javnosti da prihvati njene sugestije?

Raičković: Vidimo da se za sve konsultuju politički i civilni sektor, dok privredu niko ne pita ništa, a poslovne organizacije takođe stoje sa strane i čekaju da ih neko pita, ali se tu ništa ne dešava, a sa druge strane, privreda je ta koja sve to u suštini finansira. Do sada smo imali nekoliko linija rada. Jedan je bio da nas prepoznaju i priznaju, a najteže je biti prepoznat u svojoj sredini, čak i kada van zemlje već postoji prepoznatljivost i priznanje. U tome smo, ipak, uspjeli. Druga stvar bila je da budemo realni, svjesni toga da mnoge organizacije izlaze sa mnoštvom komentara, papira, kritika, pri čemu je uticaj ograničen. Mišljenja smo da treba istupati samo onda kada imamo konkretne rezultate i konkretne stvari i biti svjesni da imamo kapacitet koji imamo, a ne da počnemo da se pretvaramo u birokratiju. Asocijacija menadžera takođe apeluje da sve poslovne organizacije da razmisle o kvalitetnijem sinergetskom efektu i okupljanju, a ne da se stvara atmosfera sa puno malih šefova, jer tada izostaje snaga da se utiče na mnoge stvari.

> ***Donešeno je mnogo strategija, na koje je potrošeno mnogo i novca i vremena, pa su kasnije rađene izmjene tih strategija i tako unedogled. Takođe, imamo jedan problem što brišemo sve što je postojalo prije, živeći pritom u nekim dolazećim vremenima, umjesto u sadašnjosti.***

Kako se pristupa Asocijaciji?

Raičković: Postoje dvije linije pristupa Asocijaciji. Prva linija su individualni članovi, odnosno menadžeri početnog, srednjeg i visokog nivoa, koju nijesmo zatvorili ni za top menadžment. Imamo i kompanijski klub, kroz koji privreda delegira svoje članove Asocijacije menadžera, koji zadržavaju ta mjesta, zahvaljujući čemu smo organizacija apsolutno novog koncepta i sinergije kako kompanija, tako i pojedinaca. Sama aplikacija popunjena za članstvo ne znači da je neko primljen. Izvršni odbor odlučuje o svakom pojedinačnom kandidatu, pa čak i o kompanijama koje treba da imaju određene reference. Insistiramo na izvrsnosti i želji za stalnom edukacijom. Ono što je ključna stvar i čime Crna Gora ne smije da se igra je to što imamo ograničene ljudske resurse, a ne one koji su neiscrpni.

Kako je privreda prihvatila nastanak institucije kakva je AMM?

Raičković: Ovo je specifična sredina u kojoj se ne prihvataju uspjeh i sposobni ljudi, već se uvijek nalazi mana. Zato su se i kada je riječ

bog politike rugom planu

ASOCIJACIJA MENADŽERA CRNE GORE
ASSOCIATION OF MONTENEGRIN MANAGERS

o Asocijaciji mnogi odmah pitali protiv koga smo ili za koga smo. Mi smo samo imali našu ideju i našu misiju. Jedna smo od rijetkih organizacija u kojoj je na osnivačkoj skupštini bilo tridesetak članova, a zatim kad se izabralo rukovodstvo 150 ljudi, a sada ih je 250.

Donešeno je mnogo strategija, na koje je potrošeno mnogo i novca i vremena, pa su kasnije rađene izmjene tih strategija i tako unedogled. Takođe, imamo jedan problem što brišemo sve što je postojalo prije, živeći pritom u nekim dolazećim vremenima, umjesto u sadašnjosti.

Koliko su drugi spremni da prihvate ideje koje zagovarate?

Raičković: U posljednje vrijeme nije rijetkost čak ni to da ideje za koje se Asocijacija zalagala i koje je predložila neko drugi počne da zastupa. Zbog toga se ne ljutimo, to je čak i dobro, jer se društvena svijest podiže, a ko će uzeti manji ili veći poen to je najmanje važno, već je najvažnije da pokrećemo i iniciramo stvari. Nekada nešto i ne možemo da završimo jer smo veoma mlada organizacija. Počeli smo da se organizujemo 2008. godine, ali je novo rukovodstvo formirano prije manje od tri godine. Ono što nas posebno raduje je što su mladi menadžeri prepoznali značaj Asocijacije. Neke od stvari na koje smo ponosni je što se ono što predlažemo prepoznaje i što sve više rješenja i ideje tražimo oko sebe, pa cijelom društvu nijesu više oči uperene samo na Brisel, Vašington ili Moskvu, već smo svjesni i domaćih potencijala i, prije svega, znanja. Naravno, najveći je problem što ljudi generalno ne prihvataju da nešto što još nije sasvim vidljivo tek nadolazi, ali važno je da to prepoznaju pojedinci i da zahvaljujući tome razvijamo i menadžerski duh i stvarno liderstvo u Crnoj Gori.

Na koji način ste u moru hvalospjeva sa jedne i oštrih kritika s druge strane uspjeli da pronađete balans kada govorite o postojećoj situaciji?

Raičković: Naša priča može u nekim segmentima djelovati previše pozitivistički, jer ukazujemo na potencijale i rješenja koja postoje. Naravno, možemo svakodnevno, po mnogim pitanjima imati kritike na račun ekonomije. Objektivno, nijesmo zadovoljni stanjem u ekonomiji, prije svega zbog stope nezaposlenosti, visokog stepena zaduženja, ali je izuzetno važno da kažemo šta treba uraditi kako bi se ti problemi riješili. Donešeno je mnogo strategija, na koje je potrošeno mnogo i novca i vremena, pa su kasnije rađene izmjene tih strategija i tako unedogled. Takođe, imamo jedan problem što brišemo sve što je postojalo prije, živeći pritom u nekim dolazećim vremenima, umjesto u sadašnjosti.

Koliko se shvatanje menažerske pozicije u Crnoj Gori promijenilo otkako je počelo umrežavanje na ovaj način kroz organizacije koje su prethodile AMM?

Raičković: Crna Gora je otvorena ekonomija, što je uslovljeno time da je zapravo zavisna od stranih direktnih investicija i upravo su na taj način inostrane kompanije i došle na njeno tržište, a zatim svojim sistemima u velikoj mjeri uticale na podizanje znanja, kvaliteta i vještina, jer su im bili potrebni takvi kadrovi. Ono što se pokazalo jeste da u jednoj fazi Crna Gora nije mogla da ponudi adekvatne odgovore kada je riječ o top pozicijama, pa su te poslove dugo obavljali stranci. Za to postoji više razoga, a prvi je svakako da strani kapital nekako, prirodno, želi da čuva svoj interes. To, međutim, i nije bilo presudno koliko činjenica da dugo nijesmo imali ljude koji mogu adekvatno da pokriju ta mjesta. To možemo posmatrati kao prvu fazu, dok u sadašnjoj primjećujemo da veliki broj domaćih ljudi obavlja menadžerske pozicije. Ono što je takođe dobro je i što su obrazovne institucije, kako formalne, tako i neformalne počele da prikupljaju i pokušavaju da prenesu ta znanja i vještine, bilo da je riječ o liderskim, ili menadžerskim. Naravno, i tu ima i nevještih pokušaja i improvizacija, kao i isključivosti, pa se često neka ideja proglašava najboljom i slično, ali, uprkos svemu, ostvarujemo namjeru da oko sebe imamo institucije različitog profila, kako bi naši menadžeri zaista podigli stepen svog znanja.

Dobri menadžeri su danas potrebni ne samo privatnom, nego i javnom sektoru. Zašto se stanje ne mijenja većom dinamikom?

Raičković: Danas doslovno nema velike razlike između onih potreba koje imaju privreda i neprivreda, čak mislim da javni sektor poprilično kaska kada su te stvari u pitanju, jer je neophodan još veći broj liderskih i menadžerskih znanja kada je riječ o državnoj upravi i javnim preduzećima. Nažalost, tu se otvara uvijek ona sindikalna priča uz pokušaje da se izjednače plate menadžera i radnika, a niko se ne pita koji će to sposobni čovjek doći i raditi za platu koju mu određuju sindikat ili platni razredi, a zbog čega često slušamo priče o malim platama i velikom prostoru za korupciju, kroz dnevnice i troškove reprezentacije. To je demagoška priča i ona se potencira da bi se došlo do popularnosti u širokim narodnim masama i sa tim Asocijacija nije saglasna, jer nam nije cilj da budemo popularni i da zagovaramo vještački socijalni dijalog koji u praksi ne daje rezultate, niti ima osnova.

Ono što je specifičnost pristupa je što se uključujemo i u one teme koje su ne strogo ekonomske, a često se i pitamo kako razdvojiti ekonomiju i politiku, odnosno evropske integracije, NATO integracije, društvena kretanja, jer mislimo da poslovne organizacije ne mogu da sjede sa strane i čekaju ishod, naročito ne u ovakvim vremenima